42. štev. V Kranju, dne 17. oktobra 1913. XIV. leto.

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Florjančič. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek : ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Volitve za kranjski deželni zbor.

Razpisane so volitve za kranjski deželni zbor. Splošna kurija bo volila 1. decembra, mesta in trgi ter trgovska in obrtna zbornica 16. decembra in veleposestvo 22. decembra. Čez dva meseca se bo tedaj že odločilo, kdo bo prihodnjih šest let gospodar lepe kranjske dežele.

Čas naglo beži in vse tri stranke se že pripravljajo na agitacijsko delo. Liberalci čutijo, da utegnejo izgubiti še par mandatov. Zato ni dvoma da bodo v volilnem boju divjali z besno silo, kakršno kaže človek, ki se potaplja, in da bodo z groznimi lažmi in nasilstvi krčevito delali za rešitev svoje stranke. Vse, kar je podlega in veri sovražnega v deželi, bodo skušali spraviti v svojo armado. Socijalni demokrati jim bodo za težake in so že naredili ž njimi pogodbo.

Res je sicer, da S. L. S. s ponosom lahko gleda na plodonosno delo, zvršeno v korist dežele, in na vsestranki napredek, ki se kaže v raznih strokah narodnega gospodarstva, da takega ni bilo na Kranjskem stoletja. Ali ravno ti ponosni pogledi na vspehe nas lahko zapeljejo v brezbrižnost in lenobo ob času volilne borbe. Da se kaj ne primeri, naj nas nagnenje k baharijі ne zazibije v nehajstvo. Tudi ne smemo prezirati in prenizko ceniti onega, sicer podlo-smešnega orožja nasprotnikov, katero jim slučajno nudita dve ženski osebi, ki nista bila nikdar v najmanjšem stiku z deželnim gospodarstvom. Razsodni ljudje se liberalcem smejejo, ker si upajo v kikljah iti na boj. Kot najboljšo brambo proti liberalnim flavzam nam treba nesti na shode „Poročilo kranjskega deželnega odbora o deželnih zgradbah in pospeševanju gospodarstva na Kranjskem“. Proti tako sijajnim dokazom čvrstega dela in napredka, kakršen je dokazan v omenjeni knjižici, morajo liberalni junaki z obema kikljama osramočeni pobegniti. Nažgati jih treba naglo in krepko!

Skrb kranjske dežele za pitno vodo.

Kaj je boljšega in bolj koristnega, kakor dobra pitna voda? Dokler so Nemci in slovenski liberalci gospodarili v naši deželi, so se bistri gorski studenci brez koristi stekali po grapah, ljudje so pa pili smrdljive kapnice in z živino so ob suši ure daleč hodili po vodo do potokov. Sedaj sveža studenčnica priteka v kuhinje in napajališča. Delo, ki se je zvršilo v zadnjih šestih letih za preskrbo pitne vode, se lahko imenuje ogromno. Naši modri politiki so umeli vlado pripraviti do tega, da je dovolila državno podporo. K napravi vodovodov je država prispevala 40%, dežela in udeleženci pa po 30%. Naj naštejemo tu le imena tistih vodovodnih naprav, ki so se zadnji čas izdelale.

Vodovodi za mesto Kranj in okolico, Cerknica-Rakek, za mesto Radovljica in okolico, občino Mošnje, Iško Vas in okolico, Spodnjo in Zgornjo Šiško, Grosuplje, Košana.

Vodovodi za vasi Ljubno, Predtrg, Hraše in Studenčice.

Vodovodi za občino Ježico, Senožeče, Naklo.

Ojačenje črnomeljskega vodovoda.

Vodovod Črni Vrh nad Idrijo, Zgornji Tuhinj, Petelinje, Gotenica, Goče nad Vipavo, Zapoge, Pivka-Cegelnica, Vrh pri Ložu, trg. Motnik, Koprivnik, Kuteževo, Preska, Cirkuše, Beč, Podkraj.

Ojačenje vodovoda Vrbica.

Vodovodi za Strmico, občino Hrastje, Črmošnjice, Selce (Št. Peter na Krasu), Orehovica.

Vodnjaki za Osojnik, Čeljak, poskusni vodnjak v Zagorju. Vodnjaki Vel. Orehek, Veliko Lipljenje, Gozd.

Kapnica za Veliki Vrh, kapnica in vodnjak v občini Ustje, kapnice ob novozgrajeni cesti Trnje-Javornik-Loška dolina.

Kapnice za Smerje, Harije, Brezje, Radlek, Griže, Gradac.

Kapnice v občini Velika Vas, Bogu, Kal, Zdihovo, Gradišče, Laseno.

Rezervar pri Senožečah. Nabiralnik v Skrilju. Zajetje Studenca in napajališče na Belskem. Napajališče Koreno.

„Spomin na minulo šestletno dobo klerikalnega gospodstva bo vedno preklet,“ pravi „Slov. Narod“. Verjetno! Liberalni politiki druzega ne znajo delati, kakor kleti in jeziti se nad svojo lenobo. Ljudstvo bo pa pilo svežo vodo kot blagoslov z nebes in se smejalo.

Kranjski deželni zbor.

V zadnji seji kranjskega deželnega zbora, ki se je vršila dne 10. oktobra, se je šlo za to, če naj bela Ljubljana postane velika Ljubljana s tem, da se ji najprej priklopi Spodnja Šiška. Dr. Lampe je povdarjal, da je sedaj čas za to inkorporacijo zaradi kanalizacije, razsvetljave, vodovoda in ureditve užitninske meje. Ker v obeh krajih vlada napredna stranka, se bodo še laže kako med seboj sporazumeli. Dr. Novak je pa ugovarjal tem razlogom, češ da za vtelešenje Šiške še ni prišel čas. Deželni predsednik je izjavil, da bode vlada uvedla še poizvedovanja. Predlog je bil sprejet. — Sklenjeno je bilo dalje, da se razdruži občina Selca in se ustanovi samostojna občina Češnjica, kamor naj spadajo davčne občine Dražgoše, Studeno, Sv. Križ in Sv. Nikolaj. Za ta sklep bo treba cesarjevega potrjenja.

Potem je bil sprejet predlog, ozirajoč se na sklep občinskega sveta ljubljanskega, da naj se državna obrtna šola v Ljubljani brezplačno dá v last c. kr. erarju. — Za Bled se potrdijo posebne zdraviliške določbe. — Sprejme se predlog, da naj se izpremeni ubožni zakon glede javne oskrbe ubogih. — Tudi predlog proti zvišanju naklade od najemščine v Ljubljani, za katerega je govoril

PODLISTEK.

Nabal.

(Problem.) — Spisal I. Mohorov.

Zimskega nedeljskega popoldne je bilo pri Sojcu. Stari Sojec je sedel v izbi za orehovo mizo. Žena mu je bila v cerkvi, dekle je bilo pri sosedovih in fant je pil s tovariši na vasi. Gospodar sam pa je sedel doma in bral glasno in premišljeno:

„Bil je pa v maonski pušavi neki mož, in je imel svoje posestvo v Karmelu, in ta mož je bil silno bogat; zakaj imel je tritavžent ovac in tavžent koz; in zgodilo se je, de se je strigla njegova čeda v Karmelu. Ime pa tega moža je bilo Nabal, in ime njegove žene Abigaila, in ta žena je bila prav modra in lepa, njen mož pa terd, silno malopriden in hudoben; bil pa je iz Kaleboviga rodu —“

Stari Sojec je prestal in dvignil glavo. Bilo je to ostrorezano obličje, gladko obrito. Osinele, drobne ustnice so se bočile nekam kljunasto, koničasti nos je bil oster in rahlo upognjen in nosnice so drhtele. Drobne, ostre gube so rezale čelo in lice in se ob ustnicah stekale v porogljiv, samoljuben izraz. V stisnjenih sivih očeh je bilo nekaj nezaupnega, skritosovražnega in zvitega obenem. Ko je mož dvignil glavo, jo je dvignil sunkoma in preletel s pogledom vso sobo, kakor da se boji, ne gleda li kdo nanj. In potem je vstal in poslušal ob vratih. In potem se je umiril, sedel za mizo in bral:

„Nabal pa je odgovoril Davidovim mladenčem in je rekel: Kdo je David in kdo je sin Isajev? Dan današnji je veliko hlapcev, ki svojim gospodarjem utekajo. Bom mar svoj kruh in svojo vodo in meso drobnice, ki sim jo zaklal za svoje strižnike, jemal in dajal možem, ki jih ne poznam, odkod da so?“ —

Suh, zaničljiv smeh je preletel možu mimo ustnic in tiho ali strastno je rekel:

„Pse bi bil naščuval na nje, pse!“

In zopet je bral:

„Hitela je tedaj Abigaila in vzela je dvesto kruhov, in dva mehova vina, in pet kuhanih ovnov, in pet mer prepečeniga zernja, in sto zvezkov posušeniga grozdja, in dvesto kep smokev, in je na osle naložila, in je rekla svojim hlapcem: Pojdite pred menoj, glej, jaz pojdem za vami; svojimu možu, Nabalu, pa ni tega povedala.“

Čudovito nemiren je postal Sojec, rahlo je drhtel. Dvignil je glavo in prislužkoval. In zopet je bral, tiho vse tišje. Krog njega pa se je gostil mrak. In tedaj je zaprl knjigo, sedel za peč in se zagledal v najtemnejši kot.

Polglasno je govoril:

„Nabal? Hehe! Nabal, tako čudno ime! Hehehe!“

Hipoma se je prenehal smejati, se vznemiril in poslušal. Vse tiho je bilo, samo ura je enakomerno nihala in v hlevu je mukalo živinče. Tedaj si je mož pomel roke, da so koščeni sklepi pokali.

„Zdaj vem!“ je mrmral, „o dobro vem. Nabal. Malo čudno ime, hahaha. Nič ne de, glavno je, da vem. Ne, to ni glavno. Ker drugi tega ne vejo, da vem, to je glavno!“

In zopet si je mel koščene roke. In je vstal, da bi prižgal luč in bral. Tedaj je prišla žena.

„Kaj si še vedno v temi, Tone?“ je rekla. Zamrmral je nerazumljivo. Pri sebi je pa mislil.

„Dober večer bi bila rekla, pa ni! In zakaj ni rekla? Če ne bi imela namena, bi gotovo rekla!“

„Oh,“ je rekla žena, „kake so te vaške žene. Samo opravljajo!“

Zopet je zamrmral, prižigal luč in mislil:

„Kako se dela nevedno. Kakor ne bi vedel, kaj misli. Abigaila bi rada mene speljala.“ In zasmejal se je hrupno.

„Kaj pa ti v glavo pade, da se smeješ!“ se je začudila žena in pristavila:

„Živina muka, ji nisi nič podložil!“ Nažgal je bil luč in se ozrl na njo. Stoprv je videla, da mu je pogled negotov in se je ustrašila in je rekla:

„Tone, kaj ti je? Kako me pa gledaš, ko da me ne poznaš!“

„O, poznam, poznam, moja žena si!“ se je suho nasmeja!, vedoč, da je namignil tako, da ona ne more niti slutiti, kam je namignil.

dr. Gregorič, ki se je potegnil za konsumente proti sklepu mestne občine, je bil sprejet. — Sklenilo se je, da se že letos prične šola za bolniške strežnice v Ljubljani. — Prošnje za podporo raznih zavodov so se večinoma odstopile deželnemu odboru v primerno rešitev. — Ugodno se je rešila zadeva o ograjenju železniških prog ob skupnih pašnikih, potem glede živinozdravnika v kamniškem okraju in na Vrhniki in o nekaterih za kmetijstvo koristnih zadevah, kakor o povzdigi sadjarstva, o zatiranju škodljivih mrčesov in o osuševanju travnikov. Obe slovenski stranki sta sprejeli predlog, da se otvori javna slovenska ljudska šola v Kočevju. — Poslanec Piber je priporočal predlog, da naj se urede tarifi za osebni promet na progi Trbiž-Ljubljana, premeni vozni red, tako da se bo brzovlak ustavljal v Radovljici namesto v Lescah, in da bo iz Ljubljane proti Trbižu odhajal tudi po zimi vlak ob šesti uri zjutraj. — Sprejel se je predlog dr. Tavčarja radi odškodnine delničarjev dolenjskih železnic. — Ko je bilo govorjenje o živinski kugi, je omenjal poslanec Demšar, da je letos črv zemeljske pridelke zelo oškodoval, da cena živini pada in da je kuga na gobcu in parkljih za kmeta najhujša nesreča. — V tajni seji se je sprejel predlog, da naj se ustanove nekatere nove službe pri deželi, da se bo potem moglo vršiti nadzorovanje občin ter točno delo pri knjigovodstvu, v nekaterih dobrodelnih zavodih, kakor tudi v deželnem muzeju. — Nazadnje je imel govor deželni glavar dr. Šusteršič, katerega so vsi poslanci verno od blizu poslušali, dokler ni začel govoriti o tem, koliko je deželni zbor storil v zadnji volilni dobi. Da se je v deželnem zboru napravilo nad tisoč sklepov in da je bilo sklenjenih 55 zakonskih načrtov, ki so dobili Najvišje potrjenje, to liberalcem ni ugajalo. Umikali so se proti vratom. Nazadnje je deželni glavar omenil, da je zasedanje deželnega zbora odgodeno in da se bodo kmalu vršile nove volitve za deželni zbor.

Krasni pojavi katoliškega gibanja po svetu.

Tudi te vrstice ne bodo razveselile liberalnega lističa „Save", ki je pisala, da katoličanstvo po svetu peša oziroma nazaduje. Ravno nasprotno je res, namreč, da tudi po velikih svetovnih mestih katoličanstvo napreduje in se katoliško življenje zelo bujno razcvita. Le poglejmo! Na Francoskem se je potrojilo število katoliških šol. Katoliško učiteljstvo se združuje, število organiziranih katoliških učiteljev je naraslo v letu 1912. na 10.800 (od 9300). Lep dokaz novega verskega življenja na Francoskem so katoliška društva, ki vidno naraščajo. Pred nekaj meseci je dospelo v Lurd 8000 katoliških železničarjev, ki so organizirani v železničarski zvezi, ki šteje 52.000 članov. Ti so vsi posvečeni presv. Srcu Jezusovemu, nosijo tozadevne znake tudi v službi in pristopajo mesečno k sv. obhajilu. Krasna organizacija, kajne! — Tudi Paray-le-Monial je videl v pretečenem juniju velikanski sprevod mož, ki so prišli v to svetišče k presv. Srcu na božjo pot. 15 000 jih je bilo. In vsa ta množica je molila tu za blagor Francoske, da bi jo Bog rešil njenih sovražnikov. — Duhovne vaje za delavce so se po mnogih mestih izborno obnesle. Sad teh vaj je bil, da mnogi delavci vsak dan pristopajo k mizi Gospodovi.

Angleški katoličani so zborovali letos v Plymouthu. Neka drznost je bila zborovati v tem mestu, ki je po veliki večini protestantovsko. In vendar je bilo vse mesto slavnostno ozaljšano. Poleg narodnih zastav so visele tudi papeževe. Železniško ravnateljstvo je uvrstilo poseben salonski voz za kardinala Bourna, ki se je peljal iz Londona na shod. Mestni župan, ki je protestant, je dal na razpolago največjo mestno dvorano in je prišel osebno pozdravit zborovalce ter se jim zahvalit, da so ravno to mesto izbrali za svoj shod. (Na zadnjem katoliškem shodu v Ljubljani, kamor je došlo nad 40.000 tujcev, nismo videli ljubljanskega župana dr. Tavčarja. Ni se mu zdelo vredno pozdraviti zborovalce.) Katoliško vojaštvo je imelo zase službo božjo z nagovorom kardinala. Tudi otroci so napravili sprevod po mestu. Nad 2000 jih je bilo z mnogimi godbami. — Prav tako se razcvita versko življenje tudi na Španskem. Sijajne so bile Konštantinske slavnosti letos. V Madridu so se pričele, in sicer v majniku. Po ulicah so postavili mnogo lepo okrašenih oltarjev s križi. Najplemenitejše gospe so pobirale okrog altarjev miloščino za reveže. Nabrale so nad 100.000 pezet. Kralj sam je obiskoval oltarje in povsod popustil precejšnjo vsoto denarja. — Tudi v Barceloni se je vršila lepa slovesnost. V sprevodu so nesli križ, ki ga je imel don Juan avstrijski izpostavljenega na svoji ladiji v bitki pri Lepantu. 60.000 vernikov je šlo v tem sprevodu. Križ so postavili v stolnico. Mimo križa je korakala mladina, najprvo dečki, potem deklice. Vsak izmed teh je pozdravil križ z besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!" in je položil predenj šopek svežih cvetlic. Koncem te pobožnosti je bilo več cvetličnih gričev po cerkvi. Tako je mladina zadostovala za žalitve, storjene ravno v Barceloni katoliški veri. — Ti pojavi verskega življenja jasno pričajo, da katoliška cerkev mogočno napreduje in da se je ljudstvo oklepa z zaupanjem in ljubeznijo. Zapomnijo naj si liberalci in socialni demokratje rek Gospodov: „Peklenska vrata je ne bodo premagale!"

DOPISI.

Iz Smlednika. Shod „Kmečke zveze", ki je bil zadnjo nedeljo in ga je prav spretno vodil g. Brodar, se je izvrstno obnesel. Velika dvorana „Društveneg doma" je bila polna zavednih mož in mladeničev, ki so z veseljem poslušali obširno poročilo poslancev gg. Demšarja in Jarca o vsestranskem in res plodovitem delu naše stranke za blagor ljudstva. Koliko koristnega se je storilo v dobi, odkar imajo naši večino! A to je še le začetek. Čast in hvala neumorno delavnim poslancem S L. S. Zgražali pa smo se, ko smo slišali o nečuveno predrznih in nesramnih napadih po liberalnih časnikih na prezaslužna in velespoštovana naša voditelja dr. Kreka in dr. Šušteršiča. Podle duše liberalne! Pa neumne! Ali ne veste, da čem bolj jih vi sovražite in blatite, tem bolj jih pošten Slovenec ljubi, spoštuje in se jih oklepa? Naprej z Bogom za ljudstvo proti gnilemu liberalizmu — dokler ga je v deželi kaj! Liberalec je lažnivec in naš največji škodljivec! to si dobro zapomni, slovensko ljudstvo. „Kmečki zvezi" je na poziv vrlega g. Brodarja pristopilo precej novih članov in jih še bo.

Škofja Loka. Lep užitek obeta k. s. izobraževalno društvo v nedeljo 19. oktobra s prireditvijo igre „Materin blagoslov" s petjem v petih dejanjih. Smo že željno pričakovali pričetka priljubljenih prireditev v društveni dvorani.

Iz Zminca. (Roparski umor.) V nedeljo zjutraj je nekdo umoril gospodinjo Marijano Krajnik v gostilni „pri Jurju" po domače „pri Švavnabirtu". Ko je šel njen brat Matevž Dolenec zjutraj v Škofjo Loko k maši, je bila sama doma z petletnim bratovim sinom in je kuhala zajutrek. Ko pride neki človek, spodi otroka iz kuhinje, nato pobije gospodinjo po glavi z nekim težkim orodjem, tako da so se videli možgani. Nato gre v prodajalno in vzame 47 kron pa pet škatelj cigaret. Umor in rop je zvršil hitro, ker mimo gredoči ljudje niso nikogar opazili. Komisija, ki je dopoldne došla na lice mesta, je konštatirala na glavi ubite tri smrtne udarce. Popoldne je došel iz Ljubljane dektetiv s psom, ki je našel sled, držeč iz kuhinje do reke Poljanščice, kjer se je zločinec najbrž umival. Na cesti pa je pes sled izgubil. Sedaj ima sodnija tri osebe pod ključem, kdo je kriv, bode znabiti preiskava dognala.

Iz Železnikov. Katol. slov. izobraž. društvo v Železnikih priredi v nedeljo dne 19. t. m. ob pol 4. uri popoldne lepo narodno igro „Upor Bohinjcev". Dejanje se vrši v 16. stoletju, ko so se Bohinjci puntali proti krivični blejski gospodi. Prizori so jako slikoviti in dostikrat burni. Pridite torej vsi prijatelji poštene zabave, ne bo vam žal. Tudi par prav lepih pesmic Vam zapoje naš pevski zbor. Na veselo svidenje torej v nedeljo v Železnikih.

Velesovo. Pri volitvi dne 1. oktobra je bil za župana izvoljen Janez Gerkman, posestnik v Velesovem, za svetovalce pa Janez Jereb s Praprotne Police, Henrik Pilar iz Velesovega, Jakob Maček iz Adergasa in Valentin Kne s Trate.

Tržič. Jugoslovanska strokovna zveza bo imela v nedeljo po deseti maši v društvu sv. Jožefa javno predavanje. Predaval bo g. profesor Marinko iz Kranja. Delavci in delavke, pridite k temu predavanju. — V tovarni Kozinovi je več delavk popustilo delo preteklo soboto. Brez vzroka

---

„Kaj vse poveš, ti, danes, Tone! Si se hruševca napil. Ali si ti čuden, ko se hruševca napiješ!"

Smejal se je. Nevoljna je privezala predpasnik, da pojde pokladat živini. Čudna skrb ji je legla v srce. Ni ji prvič. Že trideset let se je oglašala v obliki temne slutnje v njej. Oglašala se je v obliki groze, ki jo je navdajala ob njem, ki ji je bil mož: poznala je njegove lastnosti, vedela je, da je skop, nezaupljiv, trd celo proti hčeri in sinu in njej zakrit. Pa tega človeka v možu se ni bala. Bala se je nekega drugega v njem, ki ga ni umela in ki je vendar vedela, da je v njem. Zgodilo se je, da ji je rekla soseda: „Anca, kaj pa vaš oče! Res ne vem, saj kakor da ni včasih pri pameti!" „Ti si grda žena," je odvrnila ona in bolečina ji je stisnila za grlo. In čez leto je zopet rekla soseda: „Bogve, da ni prav pri čisti!" Tedaj je ona zamerila in se bala sosed. A skrivaj je večkrat opazovala moža. In je opazila, da on skrbno pazi, ga li opazuje in da je nemiren in togoten. Sprva ga je izkušala doumeti po svoje: „Ljubosumen je dedec! Name, staro krepelišče! Preneumno! Pa so vse vrste dedci!" In se ni genila od hiše. Pa je takoj opazila rastočo nevoljo na njem in si bila na jasnem: „Ljubosumen ni, ne! Pa saj tudi vzroka nima, ni zakaj, ni na kaj!" Videla pa je, da se obnaša mož tudi nasproti hčeri in sinu nezaupljivo. „Ljubi Bog, kaj le ima!" je tarnala, ali za ves svet ne bi bila potožila otrokoma. Pa je rekel Lipe nekega dne:

„Mati, naš oče pa niso včasih kakor navadni ljudje. Kakor bi se vseh ljudi bali."

„Prav res," je dejala Minka, hči, „kakor da ga mislimo okrasti, gleda."

Hudo je bilo materi in je rekla:

„Lepa hči si ti! Če je malo čuden, kateri dedec pa ni. Čakaj, boš moža dobila, boš vedela, kakšni so."

Težje je bilo potolažiti Lipeta, ki si je bil nevesto izbral pri Grašiču, pa mu oče ni hotel predati gospodarstva. Hudo sta se sprla, da je fant od doma šel, ali se čez leto na materine prošnje vrnil.

In to je bilo danes kake tri tedne po sv. Janezu, da je bil Lipe doma.

Sojčevka je pospravila živini in se vrnila v hišo. V kuhinji je našla hčer, ki je netila ogenj. Ob njej je stal oče in se držal na smeh in izpraševal:

„In Krušičeva, kaj je rekla, koliko bo dote imela?"

„Oče," je odvrnila Minka, „ali ste vi trapasti. O doti še govorile nismo!"

„I, no," je pripomnil dobrodušno in rezko obenem, „zakaj pa ne bi govorile o doti!" Pri sebi je bil prepričan: „Laže se, govorile so in ona si je mislila, kaj se neki ponašajo, ki nimajo nič!"

„Maram in mislim na doto!" se je otresla Minka. Zopet se je smejal zaničljivo: „Le taji! Za hišo bi stopil, pa ključ pozabil, pa bi šla štet."

Tedaj je vstopila mati.

„Posili hoče vedeti, da smo govorile pri sosedu o dotah," je potožila hči materi.

„I, če so govorile, naj govore, saj veš, kake so mlade kavke, Tone!" S to dobrodušno opazko je hotela žena moža udobrovoljiti. Tembolj se je začudila, videča, kako jo on motri nemirno in se ne smeje več.

„Spat grem!" je dejal nato sunkoma.

„Ali boš brez večerje hodil spat?"

Ni ji odgovoril, nego odšel molče. Tedaj so prikipele ženi solze.

„Ali jočete?" je nekam karajoč rekla Minka.

„Kaj bi jokala!" se je delala žena resno. Ali govoriti ni mogla. In tako ste molčale. Sojec pa je bil šel leč v lopo na seno. Pozimi in poleti je hodil v seno. Strmeč v temo je mislil:

„Kaj Minka in Lipe! Tema dvema vidim v dušo. Ali stara, je ko jegulja, izmuzne se. In nekaj išče. Bogve, da išče." In strastno je viknil polglasno:

„Vražja Abigaila!"

S silo je hotel in izkušal ukrotiti podeče se misli in misliti trezno, predrzno, in je govoril sam s seboj:

„Glavno je, da se ne izdam. Kajti tega ne smejo vedeti, da vem, kako prežijo name. In potem je glavno, da vem, kam merijo, kje me hočejo prijeti. Kje!" Skoro kriknil je zadnjo besedo, potem pa je zopet govoril tiho, sam zase.

(Dalje prih.)

jim je delovodja pritrgal pri zaslužku. Zadnji čas se opaža v tej tovarni šikaniranje delavstva. Hoče se menda polagoma odpustiti domače delavstvo in je nadomestiti s Čehi. Saj tako se je že namigavalo v tovarni. Če bo to čevljarni v korist, je drugo vprašanje. Skrajni čas bi bil, da se v tovarno povrnejo normalne razmere in se ne razburja delavstvo brez potrebe. Ako se ne napravi red, bomo še jasneje pisali o vsej zadevi, ki pa mnogim ne bo posebno ljuba.

Iz Tržiča. Petnajst let že obstoji pri nas dekliška Marijina družba, ki je v spomin na to preteklo nedeljo priredila primerno slavnost. Program je bil kaj srečno sestavljen: petje, slavnostni govor, igra „Skrivnostna zaroka“ in dramatična legenda „Matere božje ključ“. Vse točke programa so dekleta izborno rešile, za kar gre posebna zasluga gdč. Zofiji Pirc, ki je ves čas obstoja Marijine družbe njena prednica. V znak hvaležnosti so ji pri tej priliki Marijina dekleta izročila umetniško sliko v krasnem okvirju. — Z nedeljo 19. t. m. se bo ob polosmih zvečer pričela domača zabava društvenikov sv. Jožefa, h kateri so vabljeni vsi društveniki in društvenice, drugi nimajo dostopa. Vstopnine ni nobene. — Na nemški trorazrednici je bilo letos na novo vpisanih precejšnje število slovenskih otrok. Nekaj slovenskih starišev je bilo tako nespametnih, da so sami — od nikogar prisiljeni — prosili za božjo voljo, naj vpišejo njih otroke v nemško šolo. Narodna zavednost, kje si?

NOVIČAR.

Volilni imeniki za deželnozborske volitve morajo biti gotovi do 2. novembra.

Prijatelji naših liberalcev in rdečkarjev so brezverski francoski prostozidarji, ki sedaj ondi vladajo. Kakšna je ta njihova vlada, je znano. Nedavno so zborovali ti brezbožneži in sklenili, da ne gre očetu več lastništvo nad njegovim otrokom, torej tudi ne pravica katoliške vzgoje. Pravice nad otroci in njihovo vzgojo ima država. Ta sklep je naravnost grozen. Ako francoska vlada napravi novo postavo v tem smislu, potem ne bo več mogoče poštenim družinskim očetom vzgojevati svojih otrok v katoliškem duhu, izročeni bodo na milost in nemilost krutim sovražnikom cerkve. In za take trinoge se vnemajo tudi naši domači verski nasprotniki. Lepe postave bi ti delali, ko bi dobili moč v deželi in državi. Zato ne volimo pri prihodnjih volitvah v deželni zbor ne liberalca ne socialnega demokrata!

Skrajna predrznost. Poslanec in učitelj Gangl se je v deželnem zboru v javni seji ponašal s svojim neverstvom, češ, da še sv. pismo pravi, da ni Boga, s čemur je ta modrijan le dokazal, da sv. pisma na onem mestu nikdar bral ni, sicer bi vedel, da sv. pismo le pravi, da kdor kaj tacega trdi, je — neumnež! Stvari se razvijajo vedno lepše. In neka družba je pošiljala med ljudstvo povesti tega ljudskega izobraževalca bogotaja!

Kaj poreče „Učiteljski Tovariš?“ Glasilo naučnega ministrstva je izdalo posebne odredbe za učiteljstvo na protestantovskih šolah. Med drugimi zahtevami, ki jih tirja protestantovska višja oblast od ljudskošolskih in meščanskih učiteljev, je tudi ta, da mora učiteljstvo tudi v duhu cerkve živeti, če hoče poučevati mladino, to je, da mora ob nedeljah in praznikih hoditi k božji službi in se zunaj šole zgledno obnašati. Takoj bi izgubil učitelj službo, ako izstopi iz cerkve. — Kaj poreče liberalni „Učiteljski Tovariš“ na te odredbe protestantovske oblasti? In vendar so popolnoma opravičene. Želeti bi bilo, da bi naučno ministrstvo kaj enakega izdalo tudi za učiteljstvo na katoliških šolah. Saj je tudi na Kranjskem žal še mnogo učiteljev, ki ne poznajo ne božjih ne cerkvenih zapovedi.

Dr. Ilešič in katoliški shod. Dr. Ilešiču je „Slov. Matica“ kulturen zavod, katoliški shod pa nekulturna prireditev! Ta mož pač ni nikdar imel Dr. Foersterja v rokah. Če je tudi „Slov. Matica“ kulturen zavod, njenemu predsedniku manjka še precej kulture — če tudi rad o nji piše.

Več prodaja, kakor kupi — kranjska dežela, kakor je povedal v deželni zbornici dr. Krek. Izvaža se na leto za 222 milijonov, uvaža pa za 141 miljonov. Vkljub naši revščini je to veselo znamenje. Ne vemo pa, odkod je g. poslanec te številke posnel. Na vsak način bi bilo pametno, da bi se pregledalo bolj na drobno, kako pridejo skupaj ti milijoni.

Zmaga dunajskih krščanskih socijalcev. Pri ožji volitvi je zmagal krščanski kandidat dr. Mataja proti rdečkarju Elderschu s 560 glasovi večine, in to v židovskem delu Dunaja, v Leopoldstadtu, proti združenim socijalnim demokratom in svobodomiselcem. „Slov. Narod“ pravi, da je bil na Dunaju sodni dan, ker je framasonstvo na tleh in je sijajno zmagal križ. Pa je bil res!

V štajerskem deželnem zboru je trajala seja z obstrukcijo 22 ur. Deželni glavar grof Attems se ves čas ni ganil z mesta. Socijalni demokrati so bili premagani. Učitelji in kateheti dobe zvišane plače oz. nagrade iz dohodkov povišane naklade na pivo; 50 glasov je bilo za, 14 proti predlogu. — Stavil se je pametni predlog, da naj nihče ne bode deželni odbornik, kdor je državni poslanec. — Poslanec Wastian, načelnik „Südmarke“, je bil potisnjen iz nemške narodne zveze, ker je v Mariboru na shodu preveč kritikoval politiko te zveze.

Nocoj v „Ljudski dom“ v Kranju! Društvo „Kranj“ ponovi kinematografično predstavo s sledečim sporedom: Beg Napoleona I. z Ruskega; za Washingtona; bavarska jezera; humoristično. Vstopnina 30 vin., rezervirani sedeži 50 vin. Začetek ob poi 8. uri zvečer.

Shodi „Kmečke zveze“ za kranjski okraj. Prihodnjo nedeljo bo shod ob 11. uri v Predosljih in popoldne ob treh v Cerkljah.

Umrl je v deželni bolnišnici č. g. vpokojeni župnik Blaž Dekleva, ki je bival prej v Škofji Loki.

V Preddvoru po naročilu tamošnjega grašča g. Gilberta Fuchsa vpeljuje elektrotehnična tvrdka Siemens-Schuckert elektriko v župno cerkev, v lepo župnišče in šolo. Pravi kavalir gosp. Fuchs daje ne le brezplačno na razpolago elektriko iz svoje krasne elektrarne, ampak je celo prevzel tudi vse stroške vpeljave v znesku 3480 K! Bog povrni blagemu dobrotniku, ki je znan vsled svoje človekoljubnosti po celem tamošnjem kraju.

Pri nas in drugod. Po časopisih smo čitali te dni, da si je pridobila mestna občina Maribor koncesijo za vodno električno napravo na Dravi, ki bo proizvajala moč 20.000 konj, mesto Zagreb pa koncesijo za izrabo vodnih sil reke Like (200.000 konjskih moči) in da so se zagrebčani jezili, da se mestna občina ni potrudila tudi že prej, da bi bila pridobila koncesijo za Bačo. Tako drugod. Pri nas pa zabavljajo liberalci nad završniško napravo samo zato, ker je zasluga S. L. S. So pač naši liberalci najbolj neumni ljudje na svetu.

Skupščina »Slovenske Straže«, ki je bila zadnjo nedeljo na Jesenicah, je izredno ugajala vsem udeležencem. Zbranih je bilo okoli 300 zastopnikov iz vseh slovenskih dežel. „Slov. Straža“ je imela v preteklem letu dohodkov 90.528 K 75 v, izdatkov pa 64.279 K 77 v. Sprejeli so se jako koristni nasveti v prospeh družbinih namenov. Z veseljem je skupščina pozdravila načrt za ohranitev velikovške „Narodne šole“, o kateri je poročal župnik Treiber. Natančneje poročilo o skupščini prinesemo v „Narodnoobrambnem Vestniku“ prihodnjič.

Ogenj. Dne 14. t. m. je pogorel posestnik Peter Boncelj v Sp. Dupljah. Zavarovan je bil za malo vsoto. Zažgali so domači otroci. Domače in nakelsko gasilno društvo je bilo hitro na licu mesta in se je ogenj omejil. Da ni vlekel ugoden veter, bi bilo zgorelo pol vasi.

Stoletnica velike bitke pri Lipskem bo jutri, 18. oktobra. Avstrijska armada, v kateri so bili tudi Slovenci, je veliko pripomogla k zmagi nad Napoleonom. V spomin na stoletnico bode jutri imela šolska mladina sv. mašo in šolsko slavnost. Po raznih krajih so mesta okrašena s zastavami.

Zrakoplovstvo. Nadporočnik Elsner je poletel z Dunaja na Celovec čez Gorenjsko v Gorico v treh urah.

Cvetoča hruška. V začetku oktobra je začela cveteti hruška na vrtu g. Ljudevita Berganta, posestnika pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko.

Hrvaški rodoljub dr. Banjavčić je zapustil „Matici Hrvatski“ 100.000 K, Ciril-Metodovi družbi za Istro 100.000 K in manjše svote mnogim narodnim in gospodarskim društvom in cerkvam. Kmetom je odpustil, kar so mu bili dolžni kot odvetniku.

Dve grozni nesreči. V Cardiffu na Angleškem so se v rudniku vneli plini in eksplodirali s strašnim pokom. Zasutih je bilo 900 rudarjev. Drugi so se rešili, okoli 400 je pa ostalo mrtvih. — Parnik „Volturno“, ki je plul iz Evrope v Ameriko, se je vnel sredi morja. Ladja je gorela celo noč. Prihitelo je na pomoč več ladij, pa vsled silnega viharja niso mogle poslati k goreči ladji rešilnih čolnov. Par čolnov, napolnjenih z ljudmi, so spustili z „Volturna“ v morje, pa so jih valovi prekucnili in so vsi ljudje potonili. Rešilo se je 521 potnikov, med njimi 16 Avstrijcev, utonilo jih je pa 136 ljudij. Zadnji kos tleče ladje še plove po morju.

Nesreče. V Liverpolu na Angleškem sta trčila dva vlaka. Devet ljudij je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih. — V Jekaterinoslavu na Ruskem se je v neki tovarni razpočil kotel, ki je ubil 2 delavca in jih 12 ranil.

Visokošolci obeh slovenskih strank so napravili pred meseci med seboj neko zvezo za skupno nabiranje dijaških podpor in razdelitev nabranega denarja brez ozira na strankarstvo. Mi smo si precej mislili, da iz te moke ne bo kruha. In se žal nismo zmotili. V naših dneh, ko liberalci v svojih glasilih nesramno napadajo cerkev in si kar na debelo izmišljajo zasramovanje tistih, ki branijo katoliško misel, je skupna akcija „Daničarjev“ in liberalcev nemogoča. Tudi limovci bodo temu kmalu pritrdili. „Dolenjske Novice“ glede te točke že kličejo: „Akademiki, jasni se!“

Kmetijsko-poučne tečaje, ki so se tako udomačili med našim ljudstvom, bo prirejal deželni odbor tudi letošnjo zimo. Tozadevni tečaji bodo trajali po en dan, dva do tri ali več dni, kakor bo to primerno krajevnim potrebam in razmeram. Predavalo se bo v prvi vrsti o kmetijskih stvareh, kakor o živinoreji, prašičereji, mlekarstvu, namakanju, osuševanju in gnojenju travnikov, o sadjarstvu, vinarstvu in kletarstvu o prvi pomoči in higijeni pri živini. Ravnotako se bo upoštevalo želje po predavanjih o ljudski higijeni, o hranilnicah in posojilnicah ter o ostalem zadružništvu, o občinskih posredovalnih uradih, zemljiški knjigi, testamentu, o upravi in ustavi i. t. d. Prošnje za prireditev takega tečaja je vlagati pri deželnem odboru najkasneje do 1. novembra t. l. V prošnji naj bo navedeno, kateri predmeti, po možnosti tudi kateri dnevi bi bili pripravni krajevnim potrebam. Navesti je tudi prostore, v katerih se bo tečaj vršil, zakar so najpripravnejše društvene dvorane, če teh ni, šolske sobe, načelno pa se tak tečaj v gostilni ne vrši. Za nedelje in praznike je po možnosti tudi navesti, kdaj se v dotičnem kraju vrši ta čas služba božja. Po možnosti se bo deželni odbor oziral na to, da se vršita po dva tečaja istočasno v sosednih občinah odnosno farah, da se predavatelji izmenjavajo. Prošnje je vlagati pravočasno, ker se vsled velikega zanimanja za take tečaje na zakasnele ne bo več mogoče ozirati.

Francozi izumirajo. Leta 1912. je bilo v osmih departementih na Francoskem rojenih 37.447, umrlo je pa 45.612 ljudij. Tekom enega leta je tedaj v teh okrajih, kjer vlada cvet svobodne misli, zmanjšala kuga nenravnosti število prebivalcev za 8164 oseb. Tudi Pariz se vkljub visokim državnim premijam glede rojstev ne more dvigniti. Slovenski „Sokoli“ pojdejo letos meseca novembra v Pariz na telovadno tekmo. Tam se bodo lahko prepričali, da je na Francoskem telovadba zelo razširjena, zgoraj navedene številke pa dokazujejo, da je vkljub temu francoski narod zelo pomehkužen. Tedaj ni resnica, kar pravi E. Gangl v „Slov. Narodu“, ki piše, da sokolstvo dela narod kot eno veliko jako zdravo telo in da je sokolska misel nepremagljiva sila. Sokolska misel je ničla, ako manjka misli na Boga.

Razglas. 1. Vsi oni, ki pridejo leta 1914. k naboru, to so mladeniči rojeni v letih 1891, 1892. in 1893., naj se meseca novembra 1913. zglase pri županstvu svojega bivališča, sicer bode vsak, ki to zglasitev opusti in ki opustitve ne more dovolj opravičiti, kaznovan z globo do 200 kron. 2. Prošnje za kako ugodnost po §§ 29. (duhovni in kandidati duhovskega stanu) 30. (posestniki podedovanih kmetij) 31. (vzdrževatelji rodbin) in 82. (učitelji in učiteljski kandidati), dalje po § 20. (ugodnost samo 2 letnega službovanja) brambnega zakona vložiti je od meseca januvarja do pričetka glavnega nabora pri politični okrajni oblasti, ali najpozneje pri naborni komisiji. 3. Ako je imel kdo pravico do ugodnosti po § 30. ali 31. bramb. zakona še pred nastopom prezenčne službe, pa te pravice do nastopa prezenčne službe ni uveljavil, ne bo premeščen v nadomestno rezervo, ampak še le pri prihodnji splošni izmenjavi moštva, to je meseca septembra. 4. Prošnje za dovoljenje nabora izven domovnega nabornega okraja je doprinesti povodom zglasitve ter v takem slučaju obenem tudi dokazati in uveljaviti morebitno ugodnost po §§ 29., 30., 31., 82. in 20. brambnega zakona. 5. Prošnje za ugodnost po § 32. brambnega zakona vlagati je od meseca januvarja pa do nastopa prezenčne službe pri politični okrajni oblasti. Na pozneje vložene prošnje se ne bo moglo ozirati takoj, ampak bodo taki reklamiranci še le pri prihodnji splošni izmenjavi moštva (to je mesca septembra) premeščeni v nadomestno rezervo. 6. Izgovor, da kdo ni vedel brambnih določb, nikakor ne opravičuje opustitve kake iz brambnega zakona izvirajoče dolžnosti.

Naše šolstvo. Kranjska dežela plačuje za šolstvo toliko, da pride na vsako glavo 4 K 50 v. V Galiciji plačujejo po 3 K 28 v, na Moravskem 7 K 7 v, v Šleziji 7 K 64 v. V tem pa ni računano to, kar plačujejo občine za šolske potrebščine in šolske stavbe, kar tudi ni malo, je vsaj po 1 K na osebo, pa večinoma več.

Bolnišnice. Za troške po bolnišnicah pride na vsacega Kranjca na leto po 3 K. — V Nižji Avstriji 3 K 70 v, na Moravskem 3 K 44 v, v Šleziji 1 K 90 v.

Časopisi. V letu 1912. je prišlo na Kranjskem časnikov po pošti 9 na vsako osebo. Koliko drugod? Na Primorskem 11, na Štajerskem 12, v Dalmaciji 5, v Galiciji 4, v Zg. Avstriji 8. V resnici jih pride tudi na Kranjskem več kakor 9, ker se jih cele tisoče razpošilja v skupnih zavitkih.

Tovaren na Kranjskem je 145; v primeri z drugimi deželami jih je malo. Na Češkem je trikrat več tovaren, kakor pri nas. Ob črni Muri je dimnik pri dimniku, tovarna pri tovarni.

11.943 kmečkih žganjaren je na Kranjskem.

* * *

Isa Boljetinac, glavni provzročitelj albanskega vstanka, ni padel v boju, kakor so poročali nekateri listi, ampak je prišel te dni živ in zdrav v Skader. Dva Boljetinčeva sinova študirata na vojni akademiji na Dunaju.

Na Ogrskem je zopet prišlo na dan, kako se z milijoni državnega denarja kupujejo pri volitvah glasovi. Bivši ministrski predsednik Lukacs je dvignil z vednostjo Tisze pri neki banki v ta namen poldrugi milijon kron. Banka grozi s tožbo, ker ne plačata dvignjene svote.

NOVEJŠE VESTI.

Drač, 15. oktobra. Essad paša je še vedno nasprotnik vlade v Valoni in je v Draču osnoval neodvisno vlado za srednjo Albanijo ter postavil posebne ministre.

Belgrad, 15. oktobra. Srbska vlada je naročila svojim četam, da naj ne prodirajo dalje v Albanijo. — Avstrija in Italija sta se zopet toplo potegnili za Albance. Naznanili sta v Belgradu, da se ne smejo kršiti londonske pogodbe. — Srbija si nabavi 500.000 novih pušk, s katerimi bodo oboroženi vsi pozivi srbske vojske. — Albanci se hočejo z vso silo vreči na Črno Goro.

Carigrad, 15. oktobra. Turčija je pričela z razoroževanjem armade. Napetost proti Grčiji je ponehala, pa vse to le na videz.

Atene, 16. oktobra. Včeraj so se sešli k prvi seji turški in grški odposlanci, da se dogovore o mirovnih pogojih. Utegne se doseči sporazum.

Novi-York, 16. oktobra. Parnik „Volturno" je zgorel, ker so eksplodirale posode za olje z groznim pokom. Okoli 90 potnikov je zgorelo, ker niso mogli priti na krov.

Cardiff, 16. oktobra. Rešenih je 587 oseb, mrtvih bo skupaj nad 500 delavcev, pogreša se jih še 368.

Cardiff, 16. oktobra. V goreči jami je ostalo 375 rudarjev, katerih ni mogoče rešiti, ker se požar širi.

Kostniška kapela v Kranju.

Spisal **Anton Koblar.** (Dalje.)

Grandi se hvali, da je za kapelo veliko storil; omislil ji je lep srebrn kelih, mrtvaški prt z všitimi Eckovimi grbi, napraviti je dal na stene 4 svečnike, plašče iz zelenega in višnjevega damaska, novo mašno knjigo, ki je pa tačas stala samo 5 gld. 11 kr., in 12 novih klopij. Tudi ji je želel dozidati zakristijo. Streho kapele je pa dal prekriti l. 1769. z mecesnovimi deščicami.

V koru kapele je bil na kamnu star napis, ki se je glasil:

Strenus armorum, vir fortis, ut alter Achilles | Heinricus de Ekk, Polonus, stirpe superba | progenitus, primum genu cum pondere magno | te genuit dignam, nec auri dote carentem, | carnarii templum vovit mihi Virgini altae, | detineor Crainburg, decorantissima bina | ò bona progenies de Ekk, quoniam funditus ipsam | jam eversam senex, pius en Pangracius iste | succurit de Ekk, vigeo, decernite, quantum | formosa tibi sum, Crainburg, decus, tu decus ergo | Pangratio huic referas piissimo, ad templa | Georgii diui in Laak, tanto is te decoravit honore. 1471.

Iz tega napisa posnamemo, da je prvo kapelo ustanovil Henrik z Brda, ki je bil po rodu Poljak. Ko je bila prva kapela podrta (znabiti od Turkov), jo je na novo zgradil njegov brat Pankracij z Brda (l. 1471.), ki je bil župnik pri sv. Juriju v Stari Loki. V „Izvestjih Muzejskega društva" (I, 25, II, 59 in III, 26) se navajajo: Pankracij Eck(er), župnik loški od l. 1473 do l. 1489, Henrik pl. Eck l. 1485. in 1497 in vrh tega še Jurij pl. Eck, zakladničar rimskega kralja, l. 1497. Kostniški kapelan Kristijan Kalkar se omenja l. 1485. (II, 50) in l. 1492., namestni kapelan kostniške kapele Mihael Zelnik (III, 25). Ob Zelnikovem času je bilo kranjskemu župniku Matiji Operti, ki je župnikoval v Kranju od 1479 do 1519, od patrijarha ukazano, da naj ne jemlje darov, ki se polagajo o prazniku sv. Katarine na altar kostniške kapele. Maruša Sluga je pa zapustila dve leti pozneje neko pristavo za vzdrževanje večne luči v kostnici (III, 26). Na levi strani kapele je bil še drug, kakor pravi Grandi, lažje čitljiv napis, ki se pa ni ohranil.

Ladja lepe kranjske župne cerkve, kar mimogrede omenimo, je bila dozidana l. 1491., svetišče je bilo pa zgrajeno že poprej, najbrže še nekoliko prej kot kostniška kapela.

Pod kapelinimi vrati, do katerih se je prišlo po hodniku na kor kapele, so bila druga vrata, ki so držala do rakve brdskih gospodov. Grandi meni, da so znabiti skoz ta vrata prihajali ob Lutrovem času ljudje iz hiše brdskih gospodov po hodniku pod zemljo v kapelo. Če je na tem kaj resnice, je bil ta rov na istem mestu, kjer sedaj drži proti Kokri globok kanal, a najbrže je Grandijevo domnevanje prazno. (Dalje prih.)

Poučni del.

Zveženo kuhinjsko desko zravnaš, če jo pustiš ponoči ležati med dvema mokrima cunjama na ravni podlagi. Ko deska postane vlažna se sama zravna.

Pršice pri kuretini odpraviš s pelinom. Koplji živali v pelinovi vodi, ali pa jih potresi s pelinovim prahom, ko si pelin posušil in zmel. To zoperno bolezen pri kuretini tudi odganjaš, ako ji devaš malo pelinovega prahu med pičo.

Koliko je ena milijarda? Ena milijarda kron v zlatu tehta 322.500 kg in obsega 17 kubičnih metrov. Ko bi se to zlato raztegnilo v drobno žico, bi se lahko celo zemeljsko oblo opasalo ž njo okrog ekvatorja in še bi je ostalo. Ko bi se komadi po 20 frankov položili drug poleg drugega, bi dobili 1050 km dolgo zlato črto; ko bi se pa nalagali drug vrh drugega, bi dosegli višino 33.000 metrov. Da bi dvignili kup zlata v vrednosti ene milijarde, bi bilo treba 6000 močnih mož. Iz tega zlata bi se dalo vliti 22 kipov v naravni človeški velikosti. — V srebru tehta ena milijarda 6 milijonov kilogramov in obsega 477 kubičnih metrov. Če bi se okrog in okrog ekvatorja napravil srebrn pas, bi bil 4 mm debel. Iz tega srebra bi se dalo napraviti 636 kipov v človeški naravni velikosti. Ako bi se hotelo z železnico prepeljati za eno milijardo zlata, bi bilo treba 33 vagonov, za srebro pa 500 vagonov, ki bi stali v dolžini 3 km.

Za smeh in kratek čas.

Krompir in čebulja. Krompir: „Ali ni to žalostno življenje? Danes me bodo imeli za večerjo. Le še nekaj ur, pa bom vrel v vodi. Strašna smrt!" — Čebulja: „Kaj ti! Mene bo kuharica živo na kosce razrezala in potem v vreli masti mešala. To bo še-le strašna smrt!" — Krompir: „Pa imaš ti vsaj to zadoščenje, da se bo kuharica jokala, kadar te bo rezala, pri meni se pa ne bo."

Po končanem ženitovanju. Tast: „Moj zet kar žari samega veselja. Meni se zdi, da bi se bil tudi s polovico dote zadovoljil."

Naravnost je povedal. A: „Kaj pa pomaga, če ti dam 800 kron, za katere me prosiš... čez teden dni boš gotovo zopet tukaj in boš zahteval novega posojila?" — B: „Nikakor ne, — — ker hočem s tem denarjem za šest tednov v toplice."

Nekaj novega. Ribničan svojemu tovarišu: „Vajš Nace, kaj je novega?" — „Kaj?" — „I, vajš, d'nar se bo opüstu!" — „Zakaj?" — „I, nu vse na tu kaže. Jest ga najmam, ti ga najmaš; pa jih je še več, ki ga najmajo."

Pred sodiščem. Sodnik: „Da ste drva kradli — priznavate. Ali se imate s čem zagovarjati?" — Zatoženec: „Jaz sem od drugod prišel in nisem vedel, da je tukaj les krasti prepovedano."

Pred sodiščem. Sodnik: „Ali nočete vsaj ene izmed psovk preklicati?" — Zatoženec: „Hm... o „biku" bi se že še dalo govoriti, „osla" pa nikakor ne prekličem."

V šoli. Učitelj: „Tone, meni se zdi, da ti tudi nisi smodnika iznašel." — Tone: „Saj nam tega dosedaj tudi še niste ukazali."

Velik mož. Učitelj je naštel, ko je razlagal zgodovino v ljudski šoli, nekatere velike može, kakor cesarja Konštantina Velikega in cesarja Karola Velikega. Nato pa reče učitelj: „Ali mi ve kdo iz zgodovine imenovati še kakšne druge velike može?" Cenetov Francelj se odreže: „Velikan Goliat!"

Redilna in zdravilna moč

ribjega olja je povsod znana, ravno tako znano je pa tudi dejstvo, da se le malokateri premaga vživati to neukusno, slabo prebavljivo olje. Kdor radi tega poseže po Scottovi ribji emulziji, ta ne bo nikdar več hotel navadnega ribjega olja, ker Scottova emulzija je tako okusna in lahko prebavna, da se je z veseljem poslužuje staro in mlado. Do tega pride tudi, ker Scottova emulzija radi svojih redilnih sestavin prekaša navadno ribje olje, in je pri odraslih in otrocih takoj v rabi, ako se hoče telo okrepiti:

po prehlajenju, pri oslabelosti, pri težkem dobivanju zobkov, kjer so otroci slabotnih kosti, po bolezni, pri hujšanju itd.

Seveda samo **Scottova ribja emulzija,** in nobena druga!

Cena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znamkah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj, VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu 1 pošiljatev potom lekarne za poizkušnjo.

Vabila za občinske posredovalne urade se dobe v tiskarni „Tiskov. društva" v Kranju.

Častna izjava.

Jaz Aleš Janc, posestnik iz Sebenj št. 27, obžalujem, kar sem govoril žaljivega o Mariji Meglič, posestnika ženi iz Sebenj št. 6, dne 22. t. m. v Sebenjah vpričo več vaščanov.

V Sebenjah pri Križu, dne 26. septembra 1913.

Aleš Janc.

PISARNA za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvenc. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah.

Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52—11

Premog

trboveljski, najboljše kakovosti, ima vedno v zalogi ter prodaja najceneje tvrdka

J. Kušlan

Glavni trg št. 5.

Manjše posestvo

za 28 mernikov posetve z zidano enonadstropno hišo, v kateri je vodovod,

se proda

s proste roke, pod jako ugodnimi pogoji. 154 1

Več se izve **na Pivki hiš. štev. 18.**

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhacker,** konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—40